

Dijazottak a MOMÉ-n rendezett megnyitón

Dudás Barbara

BILLUFESZT 2.0

2021 őszén, immáron második alkalommal került megrendezésre a Budapesti Illusztrációs Fesztivál (Billufeszt). A fesztivál központi eseménye a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen (MOME) rendezett kiállítás volt, ahol a fesztivál üdítően színes pályázati törzsanyaga került bemutatásra. A programhoz számos kísérő rendezvény, valamint a két évvel ezelőtti gyakorlathoz hasonlóan irodalmi évfordulás pályázat és kiállítás is kapcsolódott, utóbbinak idén is a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) adott helyet.

A hosszabb előkészítés után – Révész Emese művészettörténész és Herbszt László illusztrátor-tervező grafikus által – 2019-ben életre hívott fesztivál legfontosabb célkitűzése a hazai illusztrációs művészet szélesebb körű bemutatása, láthatóvá tétele, megújítása és a nemzetközi trendekhez való felzárkózásának elősegítése. Az idén több mint 1 millió forint összdíjazású pályázatra már megjelent illusztrációs munkák mellett tervekkel is lehetett pályázni, így a hazai illusztrátor szakma legkülönbözőbb tapasztalatokkal rendelkező nemzedékei kaptak lehetőséget a bemutatkozásra. A vállalkozás létjogosultságát, sikerességét a számok is igazolják: idén 519 pályázó több mint 3000 műve érkezett be a pályázati határidőig. Az egyes díjak alapítói között neves hazai kiadók (Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Pozsonyi Pagony Kiadó, Csimota Kiadó, Athenaeum Kiadó) és kulturális szervezetek (Magyar Művészeti Akadémia, Petőfi Irodalmi Múzeum), valamint az olaszországi Fondazione Štěpán Zavřel Sarnedei Nemzetközi Illusztrációs Kiállítás és Iskola is megtalálható. Idén először került átadásra a nemrég elhunyt grafikusművészről elnevezett Gyulai Líviusz-díj is, melyet a legjobb klasszikus értéket képviselő irodalmi illusztráció kapta. A MOME kiállításán a hazai pályázati anyag mellett külön szekcióban mutatkozott be az idei év külföldi vendége, Szlovákia a komoly nemzetközi

presztízsű Pozsonyi Illusztrációs Fesztivállal együtt (BIB – Bienále Ilustráci Bratislava), mely nagy múltú rendezvény egyfajta irányítóként is szolgált a hazai esemény megálmódásakor.

A Budapesti Illusztrációs Fesztivál pályázatára négy kategóriában – ám technikai és méretbeli megkötés nélkül – várták a pályaműveket, a tematikus egységek pedig a kiállítás rendezési logikájában is visszaköszöntek: 1.) Fiction – szépirodalmi illusztráció (felnőtt- és gyermekirodalmi illusztrációk), 2.) Non fiction – természettudományos, technikai, turisztikai, felvilágosító jellegű tudományos illusztrációk, 3.) Silent book – szöveg nélküli lapozók, böngészők, narratív képkönyvek és 4.) Évfordulás irodalmi pályázat – Mészöly Miklós, Pilinszky János és Lázár Ervin műveinek illusztrációi.

Mind a MOME, mind a PIM illusztrációs kiállításán egységes méretre nagyítva, digitális nyomatokként, sűrűn egymás mellé és fölé rendezve kerültek bemutatásra a pályaművek, mely bár az anyag mennyiségéből eredően abszolút indokolt megoldás volt, az anyag kiállításként való befogadását nem könnyítette meg. Ez azonban nem róható fel a fesztivál szervezőinek, hiszen a kiállítások elsődleges célja a láthatóvá tétel, egy szakmai találkozási hely megteremtése volt – ennek pedig maximálisan eleget tett mindkét tárlat.

A bemutatott rendkívül színes anyagról általánosságban elmondható, hogy technikailag igen széles skálán mozognak az alkotások, üdítő ugyanakkor, hogy a különféle digitális eljárások mellett egyre hangsúlyosabban megjelennek a tradicionális grafikai technikák is.

A legjobb klasszikus értéket képviselő irodalmi illusztrációt elismerő Gyulai Líviusz-díjat – melyet a művész örökösei alapítottak – **Rofusz Kinga** rendkívül finom, érzékeny, szinte álomszerű rajzai kapták. A Gimesi Dóra *A két madár* című művéhez,

Rofusz Kinga: László Noémi: Feketeleves, Gutenberg, 2021

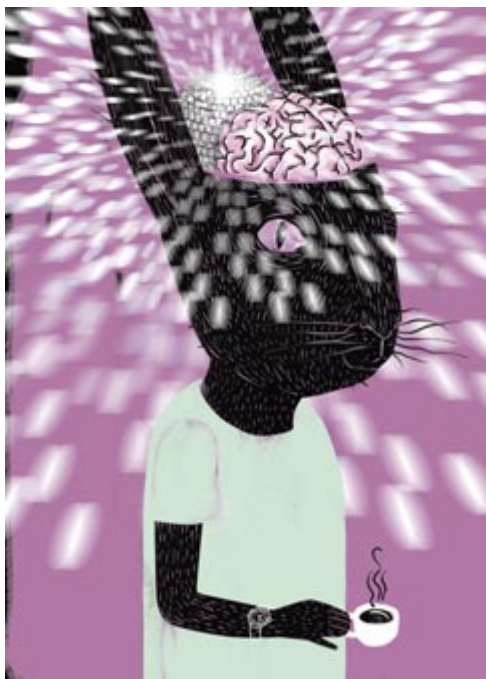

Rofusz Kinga: Szörnyek éjszakája

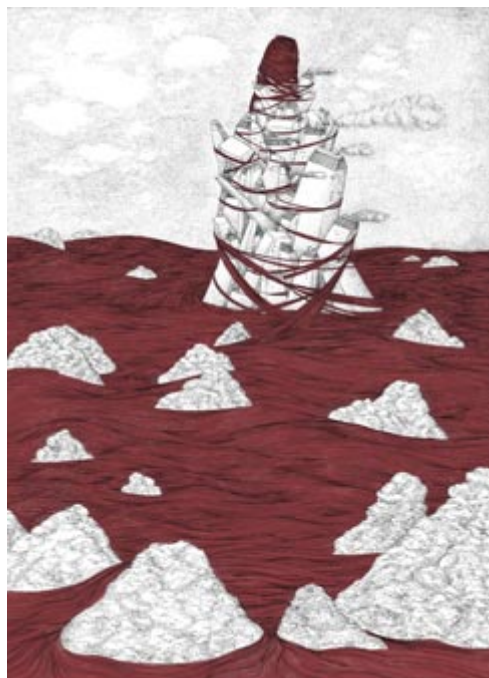
valamit László Noémi *Feketelevés* című verseskötetéhez készült illusztrációi egyszerre idézik a klasszikus könyvillusztrációk világát, ugyanakkor sajátos szín- és kompozíciós megoldásaik révén egyedi hangot képviselnek a fesztivál anyagán belül, így talán az sem véletlen, hogy Rofusz a Fiction – gyermekirodalmi kategória shortlistjébe is bekerült. A Fiction kategória MMA által alapított, legjobb felnőtt irodalmi illusztrációnak járó fődíját **Nagy Norbert** kapta. Nagy Norbert illusztrátori munkássága jól ismert mind a gyermek-, mind a felnőtt irodalom területén, 2014-ben Arany Rajzszőg-díjat kapott Kollár Árpád *Milyen madár* című könyvének illusztrálásáért, 2020-ban pedig ő készítette a Libri díszkiadásában megjelent *Utas és holdvilág* illusztrációit is. Nagy Norbert fesztiválra benyújtott pályaművei közül kiemelkednek a Csepregi János – Dániel András – Kollár Árpád szerzőtrío *Nyuca Bestiárium* című, a Scolar Kiadónál 2021 őszén megjelent kötetéhez készült illusztrációi. A már-már összművészeti alkotásként is értelmezhető kötet mind szövegeit, mind képi világát tekintve rendkívül sokszínű módon

dolgozza fel a Kárpát-medence hiedelemvilágát magába sűrítő titokzatos lény, a nyuca ezer arcát. A tematikus fejezetekből álló, irodalmi kísérletezésekben is gazdag kötet illusztrációi – melynek szerzői a magyar könyvművészet és kortárs irodalom ismert szereplői – művészettörténeti, vizuális utalásokban gazdag, technikailag is igen változatos anyagként kapcsolódnak a könyv szöveges egységeihez.

A Fiction kategória Móra Könyvkiadó által alapított, legjobb gyermek és ifjúsági irodalmi illusztrációnak járó díját **Radványi Marianna** kapta, a *La settima notte* című népmese átdolgozott változatához készült, a római Bakemono Lab kiadásában megjelenő könyvének illusztrációiért. Az aprólékos vonalakból felépített, fekete-fehér és a szimbolikus karakterű vörös színekből épülő, pontosan átgondolt kompozíciói érett gondolkodású illusztrátorra vallanak. A több éve Olaszországban élő grafikus, illusztrátor hazai elismerése nem csak az alkotó személye, de a külföldön élő és dolgozó magyar művészek felé való nyitás szempontjából is fontosnak tekinthető.

Nagy Norbert: Csepregi János - Dániel András - Kollár Árpád: *Nyuca – estiárium*, 2021

Radványi Marianna: *Valentina Irene Desideri: La settima notte/A hetedik éjszaka*. Bakemono Lab, 2021

Godina Eszter: *Panel*, 2020

András Tünde: *Bahó, az első hópehely*, 2021

Az olaszországi illusztrációs szakmával való kapcsolatfelvételt erősíti a Fondazione Štěpán Zavřel Sarmedei Illusztrációs Iskola által felajánlott két ösztöndíj is, melynek nyertesei – Godina Eszter és András Tünde – egy-egy kurzust végezhetnek el a 2022/23-as tanévben a díjat alapító intézményben.

Godina Eszter kiállított munkája a Corvin Rajziskola illusztrációs képzésén készült, redukált színvilágú, leporellószerűen összefűzhető képsorozat, mely egy kispesti panel mindennapi élményeit, zajait, hangulatait igyekszik érzékletesen visszaadni. A másik ösztöndíjas, **András Tünde** műve az ún. silent book műfajában készült, szöveg nélkül, pusztán képek egymásutánjával meséli el egy hópehely, Bahó történetét megszületésétől földre éréséig. A festőien komponált, absztrakt elemeket és figurális részleteket, képkivágásokat, nézőpontokat bátran váltogató alkotó izgalmas irányt képvisel a műfajon belül.

A MOME-s kiállítás talán legizgalmasabb művei a silent book kategóriában kerültek bemutatásra.

Szegedi Katalin a Grimm víverek klasszikusát, a *Hóféhérekét* dolgozta fel a Csimota papírszínház sorozatában, míg **Rozsos Regina Martina** a *kiskakas gyémánt félkrajcárjának* több variációját is elkészítette. A kategória díjazottja – aki egyben a Legjobb pályakezdő illusztrátor díjat is megkapta – a több kategóriában is pályázó **Szinvai Dániel** lett. A stílussal

és vizuális nyelvvel is merészen kísérletező alkotó *Vadászat* című leporellója valójában egy nap történetét mutatja be a reneszánsz korból, a vadásztólt az étel elkészítésén át egészen a lakomáig. A különleges, rizográf (risograph) technikára tervezett munka mellett az alkotó további kiállított műve – pl. *A Shakespeare összes drámája* – is jól mutatja Szinvai technikai tudásának gazdagságát, ugyanakkor kísérletező kedvét is. Az alkotó illusztrációival a Pagony Kiadónál idén megjelent két könyvben, Kolozsi László *A Hold emlékei* című kötetében, valamint a *Szevasz* című novella-antológiában is találkozhatunk – és feltételezhetően hamarosan sok más helyen is.

Idén is szerepelt a tárlaton – és a Fiction – felnőtt irodalmi kategória shortlistjébe is bekerült – a 2019-es Billufest Legjobb pályakezdő illusztrátor díját elnyerő **Turi Lilla** több pályaműve is. Köztük Tóbiás Krisztián *A mikulás rakétája* című verseskötetéhez készült expresszív rajzaival –, mely együttműködés épp a 2019-es fesztiválnak köszönhetően indult el a költő és az illusztrátor között –, illetve az *Amire emlékszem* című, kevés szöveggel, ám annál több színes rajzzal ellátott, családi történeteken és fotókon alapuló szerzői kötetének néhány illusztrációjával. Szintén több kategóriában szerepelt **Bölecz Lilla** is, aki 2020 talán legtöbbet emlegetett könyve, a *Meseország mindenkié* illusztrációit is

Turi Lilla: A mikulás rakétája

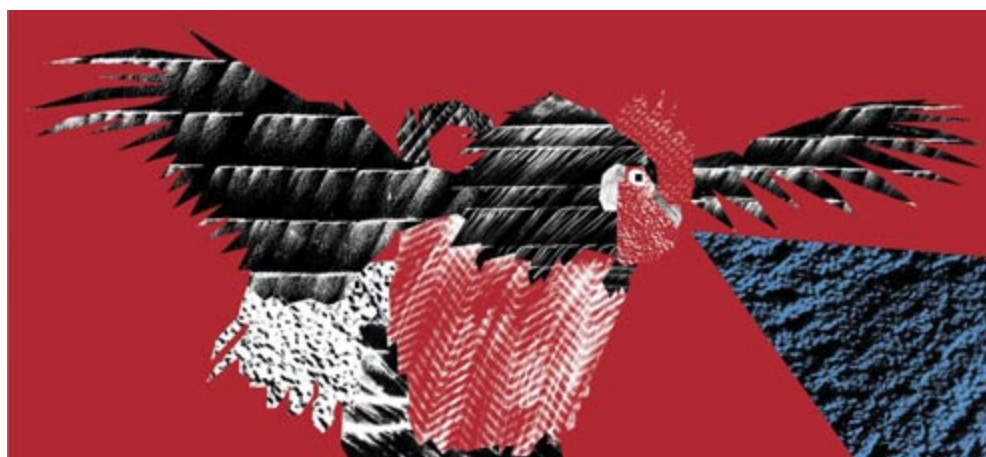
Turi Lilla: Amire emlékszem,
Csimota, 2021

Színvai Dániel: Vadászat, 2021

Turi Lilla: *Harcos Bálint: A halandzsarablók*,
Pagony, 2020

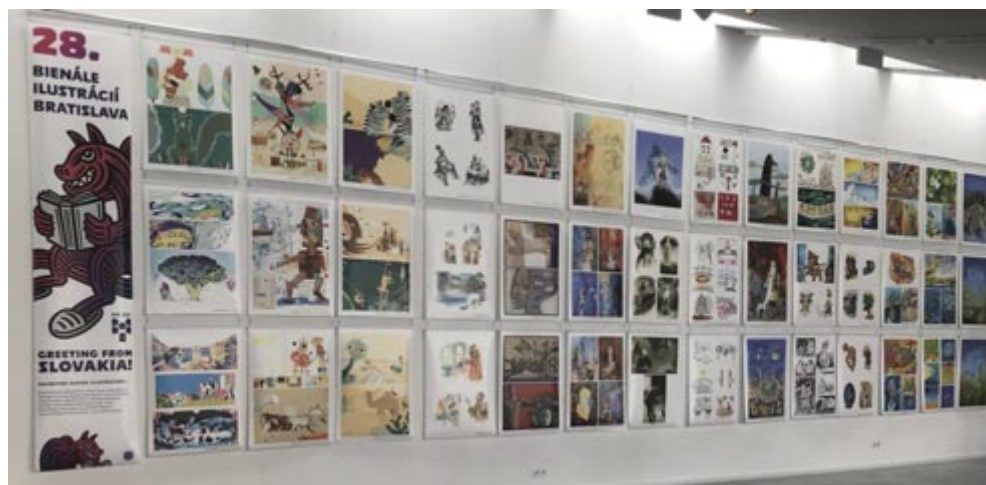

Rozsos Regina Martina: *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*, 2019

Bölec Lilla: Meseország mindenkié, 2020

A külföldi vendég, a 28. BIB kiállítása. Fotók: Billufeszt (Herbst László) + illusztrátorok

Kovács Lehel: *The New Review* melléklete,
The Observer, 2020

készítette. Egyedi színvilága és jellegzetes karakterei által művei messziről is felismerhetők.

A fesztivál Non fiction kategóriájának Athenaeum Kiadó által alapított díját – mely a legjobb tudományos, nem szépirodalmi jellegű illusztráció elismeréséül szolgál – **Kovács Lehel** nyerte. Az itthon még kevésbé elterjedt sajtóillusztráció területén bátran mozgó alkotó a legnevesebb nemzetközi magazinok számára készít sajátos humorú és színvilágú, egyedi karakterű, jellemzően szabadkézi rajzból kiinduló, majd digitálisan átdolgozott illusztrációkat. Nevét – Szinvai Dánieléhez hasonlóan – érdemes lesz megjegyeznünk.

Ahogy két évvel ezelőtt, úgy idén talán még határozottabban megmutatkozott a pályázat és a kiállítás által, hogy mekkora szükség is volt egy olyan jellegű vállalkozásra, mint a Billufeszt. Nem csak a pályaművek nagy száma, de az igazán kvalitásos és izgalmas művek nagy aránya is emellett szól. A díjazottakon túl számos olyan alkotóval találkozhattunk, akikre érdemes a továbbiakban is figyelmet fordítani. **Máray Mariann** színes világa, **Grela Alexandra** izgalmas kompozíciós megoldásai, **Gulyás Boglárka** festői rajzossága, **Babarczy Myriam** frappáns sűrítései, vagy **Cserkuti Dávid** képregényes megoldásai mind-mind az alkalmazott grafika és a képzőművészet határmezsgyéjén mozgó terület egyre fontosabb szerepét mutatják.

Reményeink szerint talán e rövid beszámolóban szereplő néhány kiragadott név és példa is jól példázza, a Billufeszt második felvonása beváltotta a hozzá fűzött reményeket: láttelepet nyújtott

a hazai illusztrációs szakma jelenlegi állásáról, megmutatta a korábbi évek óta történt előrelépéseket, a már meglévő és működő alkotó–kiadó kapcsolatokat mellett teret engedett a még ismeretlen/kevésbé ismert alkotók bemutatkozásának is, ezáltal pedig egy kissé a jövő felé is kikacsintott. Aki teheti, lapozza végig a Billufeszt katalógusát is, illetve kövesse a Budapesti Illusztrációs Fesztivál hivatalos Facebook oldalát¹, ahol mini-interjúk mellett gyakorta találkozhatunk kiállítás-ajánlókkel, valamint az illusztrációs fesztivál pályázóihoz, díjazottjaihoz kapcsolódó hírekkel is.

(2. *Budapesti Illusztrációs Fesztivál*, 2021. október 15–31. Budapest, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem)

1 <https://www.facebook.com/Budapesti-Illusztrációs-Fesztivál-2301511563467627>